

ŠTA EU DONOSI MLADIMA U SRBIJI? EU politike i programi

PRIRUČNIK ZA MLADE

ŠTA EU DONOSI MLADIMA U SRBIJI? EU politike i programi

PRIRUČNIK ZA MLADE

Izdavač

Somborski edukativni centar

↗ www.sec.org.rs

↗ soeducentar@yahoo.com

Za izdavača

Srđan Vlaškalić

Autorke

Snežana Bošković

Ivana Barać

Lektorka

Milica Barać

Prelom teksta

Nikola Čuvardić

↗ tacit.rs

Publikacija je nastala uz podršku Evropske omladinske fondacije Saveta Evrope.

Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno zvanični stav Saveta Evrope.

Sadržaj

NA POČETKU	5
ZBOG ČEGA JE NASTALA EVROPSKA UNIJA?	6
Ciljevi i vrednosti Evropske unije	6
POLITIKE EU KOJE SE ODNOSE NA MLADE	7
Strategija za mlade EU	7
Evropska omladinska politika	8
Revidirana evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu	9
PROGRAMI EU NAMENJENI MLADIMA	10
Evropska omladinska fondacija	10
Erasmus+ program (Erasmus plus)	11
Erasmus Pro	12
OBESSU.....	13
Evropski korpus solidarnosti	14
NA KRAJU	15
O PROJEKTU	16
O SOMBORSKOM EDUKATIVNOM CENTRU	19

Evropska unija (EU) je regionalna organizacija evropskih država kroz koju države članice ostvaruju zajedničke ciljeve kao što su: uravnotežen privredni i društveni razvoj, visoka stopa zaposlenosti i zaštita prava i interesa građana.

U današnjem obliku, Evropska unija, osnovana je u Maastrichtu 1992. godine, potpisivanjem Ugovora o Evropskoj uniji. Ona predstavlja jedinstven institucionalni okvir, ujedinjen oko tzv. tri stuba EU. Prvi stub čine tri međunarodne organizacije (Evropska zajednica za ugalj i čelik, Evropska ekonomski zajednica i Evropska zajednica za atomsku energiju), drugi stub predstavlja zajednička spoljna i bezbednosna politika EU, dok treći stub čine policijska i pravosudna saradnja u krivičnim stvarima.

Članstvo u Evropskoj uniji predstavlja jedan od najznačajnijih strateških ciljeva Republike Srbije. Kao zemlja kandidat za članstvo u EU, Srbija se nalazi u procesu pregovora u okviru kojeg se vodi dinamičan dijalog sa evropskim partnerima o javnim politikama u gotovo svim oblastima društva. Kroz proces pregovora Srbija će uskladiti svoj pravni okvir sa pravnom tekom EU, a brojne promene u institucionalnom i pravnom okviru ojačaće vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i kreirati atmosferu u kojoj će građani uživati bolji standard života.

Proces evropskih integracija pozitivno utiče i na politike usmerene ka jačanju uloge mlađih u društvu. Godinama unazad, mlađi u Srbiji osećaju efekte pridruživanja, kroz mnoštvo mogućnosti koje im se nude. Mladima je jednostavnije da putuju, studiraju, razmenjuju iskustva i znanja sa svojim kolegama i vršnjacima iz zemalja članica EU.

Program Omladina Saveta Evrope donosi nam smernice, programe i pravne instrumente za razvoj kvalitetnih omladinskih politika na lokalnom, nacionalnom i evropskom nivou. On sprovodi finansijsku i obrazovnu podršku za promociju međunarodnih omladinskih inicijativa, mobilnosti mlađih i ljudskih prava, demokratije i pluralizma. U okviru njega nastalo je mnoštvo mogućnosti za mlade iz Srbije.

Bez dileme, pred nama je i dalje značajan put ka unapređenju položaja mlađih u Srbiji. Ovde se naročito misli na aktivno učešće mlađih u procesima donošenja odluka, društvenom aktivizmu i odgovornosti prema društvenoj zajednici kojoj pripadaju.

Ciljevi i vrednosti Evropske unije

Osnovni ciljevi EU su:

- ☆ Promovisanje mira, vrednosti EU i njenih građana
- ☆ Promovisanje sloboda, bezbednosti i pravde i zalaganje za odsustvo unutrašnjih granica
- ☆ Održivi razvoj zasnovan na ravnoteži ekonomskog rasta i stabilnosti cena, na visoko konkurentnom tržištu, uz puno zapošljavanje i socijalni razvoj
- ☆ Zaštita životne sredine
- ☆ Borba protiv socijalne isključenosti i diskriminacije
- ☆ Promocija naučnog i tehnološkog razvoja
- ☆ Očuvanje ekonomskog, socijalnog i teritorijalnog jedinstva i solidarnosti između EU država članica
- ☆ Poštovanje bogatih kulturnih i jezičkih različitosti
- ☆ Osnivanje ekonomske i monetarne unije čija je moneta evro

Vrednosti Evropske unije zajedničke su za sve države članice. To je društvo koje veruje u inkluziju, toleranciju, pravdu, solidarnost i antidiskriminaciju.

Ove vrednosti sastavni su deo evropskog načina života:

- ☆ Ljudsko dostojanstvo
- ☆ Sloboda
- ☆ Demokratija
- ☆ Jednakost
- ☆ Vladavina prava
- ☆ Ljudska prava

Evropska unija je 2012. godine dobila Nobelovu nagradu za mir, zbog rada na unapređenju uslova za mir, pomirenje, demokratiju i poštovanje ljudskih prava u Evropi. Više o Evropskoj uniji, njenom nastanku i institucijama, kao i o statusu Srbije na putu evropskih integracija možete pročitati na:

- ↗ europa.rs
- ↗ www.mei.gov.rs
- ↗ europa.eu/european-union/index_en
- ↗ ec.europa.eu/info/index_en

Strategija za mlade EU

U delu koji se odnosi na mlade, Evropska unija postavila je okvir za saradnju država članica kroz EU Strategiju za mlade. Putem ove strategije, EU podstiče mlade da postanu aktivni građani i učestvuju u stvaranju demokratskog društva. Od strategije se očekuje da razvije kros-sektorski pristup adresirajući potrebe mlađih ljudi u drugim oblastima Omladinske politike.

Strategija za mlade Evropske unije predstavlja okvir za Omladinsku politiku EU. Strategija podržava saradnju među mladima koja čini najveći potencijal omladinske politike. Dokument takođe podstiče socijalno i građansko uključivanje i ima za cilj da osigura da svi mlađi ljudi imaju sve što im je potrebno kako bi preuzezeli aktivnu ulogu u društvu. Evropska strategija za mlade fokusira se na tri ključna polja delovanja, koja se baziraju na tri principa: Uključi se, poveži se i osnaži.

UKLJUČI SE: Podrška učešću mlađih ljudi u civilnom i društvenom životu.

POVEŽI SE: Povezivanje mlađih ljudi širom EU i šire, sa ciljem podsticanja volontiranja, mobilnosti, solidarnosti i interkulturnog razumevanja.

OSNAŽI SE: Podrška osnaživanju mlađih kroz kvalitet, inovacije i prepoznavanje omladinskog rada.

Temelj za kreiranje Strategije za mlade Evropske unije bili su glasovi i mišljenja mlađih sakupljeni kroz šesti po redu ciklus EU Omladinskog dijaloga za 2017/2018. godinu. Oko 50.000 mlađih ljudi učestvovalo je tada u konsultativnom procesu. Kroz EU Omladinski dijalog mlađi su definisali 11 evropskih omladinskih ciljeva koji predstavljaju mlađe ljudе Evrope, i viziju svih onih koji su aktivni u okviru EU Omladinskog dijaloga. To su sledeći ciljevi:

1. Povezivanje EU i mlađih
2. Rodna ravnopravnost
3. Inkluzivno društvo
4. Informacije i konstruktivni dijalog
5. Mentalno zdravlje i blagostanje
6. Podrška razvoju mlađima sa ruralnog područja
7. Kvalitetno zapošljavanje za sve
8. Kvalitetno učenje
9. Prostor za mlađe i učešće svih
10. Održiva zelena Evropa
11. Omladinske organizacije i evropski programi

Više o Strategiji za mlade EU možete pročitati na:

ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

Evropska omladinska politika

Osnova za nastanak Omladinske politike u Evropskoj uniji, bila je Rezolucija Saveta Evropske unije o novoj EU Strategiji za mlade za 2019-2027. godinu. Takođe, dokument na koji se oslanja Omladinska politika EU je Strategija omladinskog sektora 2030. Ova strategija nam donosi uputstva i širu političku sliku za period 2020-2030. godine. U ovom dokumentu možete naći više o omladinskom sektoru Saveta Evrope, kao i o viziji strategije, njenoj misiji, tematskim prioritetima i očekivanim rezultatima.

Teme koje su rezultirale iz ovog procesa su:

- ☆ Obrazovanje i učenje
- ☆ Zapošljavanje
- ☆ Rodna ravnopravnost
- ☆ Govor mržnje, ekstremizam i radikalizam koji vodi ka nasilju
- ☆ Zdravlje i blagostanje
- ☆ Inkluzija
- ☆ Informisanje i konstruktivni dijalog
- ☆ Prava, inkluzija i participacija mladih izbeglica
- ☆ Mladi u ruralnim sredinama
- ☆ Omladinske organizacije i omladinski programi
- ☆ Prostori za mlade i učešće
- ☆ Politika omladinskog rada

Svrha omladinske politike je da kreira uslove za učenje, mogućnosti i iskustva koja doprinose tome da mladi ljudi razvijaju svoja znanja, veštine i kompetencije. Sve to doprinosi da mladi ljudi budu akteri demokratije, da se integrišu u društvo i najviše od svega preuzmu aktivnu ulogu u civilnom društvu kao i na tržištu rada. Ključna stvar u omladinskoj politici jeste promocija građanskog učešća mladih.

Svaka država odlučuje o tome čime će se baviti omladinska politika. Može se reći da omladinska politika jedne zemlje uvek oslikava stav koji vlada im prema mladim ljudima.

Savet Evrope promoviše omladinske politike zasnovane na ljudskim pravima i demokratskim standardima, fokusiranim na mogućnosti koje uključuju mlade ljudе i stvaraju uslove za učenje i nova iskustva. One bi trebalo da vrednuju ulogu omladinskog rada i neformalnog obrazovanja, da istaknu značaj kros-sektorskog pristupa i naznače potrebu dijaloga među mladima.

Više o ovom dokumentu možete pročitati na zvaničnom sajtu Saveta Evrope, u delu koji se odnosi na Omladinsku politiku:

↗ ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

Revidirana evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu

Začeci nastanka revidirane Evropske povelje o učešću mladih ljudi u lokalnom i regionalnom životu leže u prvoj i drugoj Konferenciji omladinskih politika, organizovanoj od starne Stalne konferencije lokalnih i regionalnih vlasti Evrope, u Lozani i Langolenu 1991. godine.

Ubrzo nakon toga, u martu 1992. godine, Stalna konferencija usvojila je rezoluciju 237 i član 22, o revidiranju Povelje. Preamble Revidirane povelje jasno kaže da je participacija mladih ključna za zdravo, demokratsko društvo.

Povelja je revidirana 2013. godine na zahtev mladih, učesnika konferencije "Mladi ljudi – akteri svojih gradova i regija", koju je organizovao Kongres u Krakovu, u martu 2002. godine, kada je obeležena deseta godišnjica Povelje.

Oblasti sektorskih politika Povelje su:

- ★ Sport, slobodno vreme i samostalni život
- ★ Promocija zapošljavanja mladih i borba protiv nezaposlenosti
- ★ Urbana sredina i stanište, stanovanje i transport
- ★ Obrazovanje i obuka koji promovišu učešće mladih
- ★ Mobilnost i razmene
- ★ Zdravlje
- ★ Rodna ravnopravnost
- ★ Ruralne religije
- ★ Pristup kulturi
- ★ Održivi razvoj i zaštita životne sredine
- ★ Borba protiv nasilja i kriminala
- ★ Antidiskriminacija
- ★ Seksualnost
- ★ Pristup pravima i zakonu

Više o dokumentu pročitajte na:

↗ rm.coe.int/168071b4d6

Evropska omladinska fondacija

Evropsku omladinsku fondaciju osnovao je Savet Evrope 1972. godine, sa ciljem da obezbedi finansijsku i obrazovnu podršku za evropske omladinske inicijative. Za sredstva Evropske omladinske fondacije mogu da konkurišu nevladine organizacije iz zemalja članica Saveta Evrope i iz zemalja potpisnica Evropske konvencije kulture (Belorusija, Kazahstan i Sveti stolica). Evropska omladinska fondacija je instrument:

- ☆ Koji treba da osigura da se čuje glas mlađih ljudi na mestima gde se donose odluke
- ☆ Kojim upravljaju mlađi ljudi, nevladine organizacije i predstavnici vlade zajedno, a koji nadgledaju i odlučuju o programu Omladina Saveta Evrope
- ☆ Koji treba da podrži evropske nevladine omladinske organizacije i mreže
- ☆ Koji promoviše mir, razumevanje i poštovanje

Fondacija godišnje obezbedi oko 3.7 miliona evra za navedene svrhe, što predstavlja doprinos svake zemlje članice Saveta Evrope. Unazad više od 40 godina, Fondacija je svojim sredstvima podržala više od 300.000 mlađih ljudi, uzrasta od 15 do 30 godina. Evropska omladinska fondacija podržava sledeće tipove aktivnosti koje izvode nevladine organizacije ili mreže ili neke druge nevladine strukture koje su uključene u oblast omladinskog rada:

- ☆ Edukativne, socijalne, kulturne, humanitarne aktivnosti evropskog karaktera
- ☆ Aktivnosti koje imaju za cilj širenje mira i saradnje u Evropi
- ☆ Aktivnosti koje su dizajnirane da promovišu blisku saradnju i bolje razumevanje između mlađih u Evropi, naročito kroz razmenu informacija
- ☆ Aktivnosti koje imaju za cilj da podstaknu zajedničku pomoć u Evropi i zemljama u razvoju, za kulturne, edukativne i socijalne svrhe
- ☆ Studiranje i istraživanje od značaja za mlade.

Aktivnosti i projekti koje Fondacija ne finansira:

- ☆ Komercijalni projekti
- ☆ Izgradnja ili kupovina opreme ili nekretnina
- ☆ Turističke aktivnosti
- ☆ Sportske aktivnosti
- ☆ Statutarne organizacijske sastanke
- ☆ Aktivnosti u okviru školskih ili univerzitetskih programa
- ☆ Stipendije
- ☆ Aktivnosti koje su organičene na stručno usavršavanje

Više o radu Fondacije i uslovima za konkursanje možete pročitati na:

↗ rm.coe.int/1680471bc7

Erasmus+ program (Erazmus plus)

Erazmus+ je program Evropske unije koji u periodu od 2014. do 2020. godine pokriva projekte saradnje u oblasti obrazovanja, mlađih i sporta. Program pruža podršku projektima saradnje između institucija, preko kojih se stvaraju mogućnosti da i pojedinci učestvuju.

Zemlje koje učestvuju u programu dele se na programske i partnerske. Programske zemlje su sve zemlje Evropske unije, zatim Island, Lihtenštajn, Norveška, Turska, Makedonija i Srbija. Te zemlje mogu punopravno da učestvuju u svim delovima programa.

Pojedini delovi programa Erazmus+, naročito oni koji se odnose na visoko obrazovanje, otvoreni su za partnerske zemlje – pre svega zemlje regiona koje okružuju Evropsku uniju, ali i za sve druge zemlje sveta.

Kroz program Erazmus+, Evropska unija dodeljuje sredstva, alate i resurse za pojedince, organizacije i reforme politika, u sledećim oblastima:

- ☆ Studiranje, obuka i razvoj studenata, praktikanata i profesionalaca u obrazovanju
- ☆ Mogućnosti koje se nude u inostranstvu za mlade i omladinske radnike
- ☆ Mogućnosti za organizacije da razviju partnerstva
- ☆ Razmena znanja i reforma politika koje jačaju rast i razvoj, zapošljavanje, jednakost i socijalnu inkluziju širom Evrope.

Sa budžetom od oko 14.7 milijardi evra, ovaj program će stvoriti mogućnosti za više od četiri miliona Evropljana, za njihove studije, obuku i iskustvo stečeno u inostranstvu.

Program Erazmus+ sadrži više vrsta projekata koji se svrstavaju u tri osnovna dela ili ključne aktivnosti i dva posebna. Podela se zasniva na dominantnim karakteristikama projekata i očekivanjima u vezi sa njihovim ciljevima:

1. Deo KA1 (ključna aktivnost 1) obuhvata projekte koji se odnose na mobilnost u oblasti obrazovanja i mlađih.
2. Deo KA2 (ključna aktivnost 2) odnosi se na različite vrste projekata institucionalne saradnje u oblastima obrazovanja, mlađih i sporta.
3. Deo KA3 (ključna aktivnost 3) obezbeđuje finansiranje za projekte koji podržavaju unapređenje obrazovnih politika i politika koje se odnose na mlađe.

Posebni izdvojeni projekti su: Žan Mone – program namenjen aktivnostima podrške izučavanju, istraživanju i analizama evropskih integracija i deo za sport. Naša zemlja je u ovom konkursnom roku programska zemlja, zahvaljujući tome što će do kraja godine biti završene pripremne mere za njeno punopravno učešće u programu. Institucije i organizacije iz Srbije će od ovog konkursnog roka imati mogućnost učešća u svim vrstama projekata kao i ostale programske zemlje.

Erazmus Pro

Ovaj program predstavlja inicijativu koja promoviše dugoročnu mobilnost za učenike, praktikante i maturante u oblasti stručnog usavršavanja i obuka (VET). On je nastao kao rezultat prioriteta Evropskog parlamenta, preduzeća i drugih strana, zainteresovanih za povećanje zapošljivosti VET polaznika i učesnika dugoročne prakse u inostranstvu.

Aktivnosti u okviru Erazmus Pro inicijative su:

Za učenike:

- ☆ Pripravnički staž u preduzećima ili institucijama u trajanju od dve nedelje do tri meseca
- ☆ Dugoročna mobilnost u preduzećima ili institutima u inostranstvu koja traje od tri meseca do 12 meseci.

Ovaj tip aktivnosti otvoren je i za učenike i polaznike stručnog obrazovanja i obuka:

- ☆ U preduzeću
- ☆ U školi ili drugoj organizaciji koja obezbeđuje stručno usavršavanje

Više o Erazmus plus programu i njegovim potprogramima možete pročitati na:

- ⇒ ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_en
- ⇒ erasmusplus.rs/wp-content/uploads/2018/11/Erazmus-program-brosura.pdf

OBESSU

Organizacioni biro evropskih učeničkih parlamenta (OBESSU) je platforma za saradnju između nacionalnih učeničkih parlamenta koji deluju u srednjim školama evropskih država. Obessu je osnovan 1975. godine u Dablinu u Irskoj i okuplja članove i organizacije posmatrače iz više od 20 evropskih zemalja.

Ciljevi organizacije su:

- ☆ Predstavljanje stavova učenika u Evropi prema različitim obrazovnim institucijama i platformama
- ☆ Podrška poboljšanju kvaliteta i dostupnosti obrazovanja i obrazovne demokratije u Evropi
- ☆ Poboljšanje uslova za kvalitetno obrazovanje u srednjim školama u Evropi u cilju promocije solidarnosti, saradnje i razumevanja među učenicima
- ☆ Smanjenje i iskorenjivanje diskriminacije i nepravde unutar obrazovnog sistema u zemljama Evrope.

Više informacija o ovom programu možete naći na:

↗ www.obessu.org

Evropski korpus solidarnosti

Evropski korpus solidarnosti kreira mogućnosti za mlade ljude od 18 do 30 godina koji žele da volontiraju ili rade na projektima u svojoj zemlji ili inostranstvu. Njime upravlja Evropska komisija, a implementaciju na terenu sprovode: EACEA , Nacionalne agencije u zemljama učesnicama, SALTO i Resurs centar Evropskog korpusa solidarnosti.

Projekti u okviru Evropskog korpusa solidarnosti nude inspiraciju i ohrabrenje, kao i šansu da se stvaraju promene, a ujedno razvijaju veštine i kompetencije kod mladih.

Kroz mogućnosti ovog programa, moguće je biti uključen u volontiranje, obuke i stručna usavršavanja, rad i lokalne projekte solidarnosti.

O detaljima možete pročitati više na:

↗ europa.eu/youth/solidarity_en

Evo još nekih sajtova na kojima možete pronaći korisne informacije o učenju, volontiranju, putovanjima i drugim mogućnostima u okviru Evropske unije i Srbije:

Delegacija EU u Srbiji:

↗ www.europa.rs

Evropski portal mladih:

↗ www.europa.eu/youth

Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade:

↗ www.asocijacijakzm.org

Krovna organizacija mladih Srbije KOMS:

↗ www.koms.rs

Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada NAPOR:

↗ www.napor.net

Ukoliko želite da putujete po Evropi i potrebne su vam informacije o tome, posetite sajt

↗ www.europa.eu/travel.

Srećno!

Somborski edukativni centar uz podršku Evropske omladinske fondacije Saveta Evrope realizovao je projekat pod nazivom „From Top to Bottom – National Orientation Training on European Youth Policy, Participation and Structural Dialogue”.

U okviru projekta u periodu od 5. do 8. novembra 2020. godine, Somborski edukativni centar održao je trening „From Top to Bottom – National Orientation Training on European Youth Policy, Participation and Structural Dialogue” namenjen omladinskim radnicima/cama, liderima/kama i aktivistima/kinjama iz Srbije, a održan je na temu učešća mladih u procesima donošenja odluka, evropskim omladinskim politikama i struktuiranom dijalogu.

Treningu je prisustvovalo 18 učesnika/ca iz cele Srbije koji su tokom treninga imali priliku da steknu osnovna znanja o omladinskim politikama na evropskom nivou i veštine koje ih osposobljavaju da pomognu mladima da se uključe u procese donošenja odluka i struktuirani dijalog.

Pored treninga, učesnici/e imali su zadatak da pripreme i realizuju aktivnosti u svojoj lokalnoj zajednici, na teme koje će obrađivane tokom treninga. Učesnici/ce realizovali su onlajn kampanje koje su za cilj imale informisanje mladih o problemima u lokalnim zajednicama, kao i njihovo uključivanje u rešavanje istih.

O PROJEKTU

O PROJEKTU

SOMBORSKI EDUKATIVNI CENTAR je udruženje osnovano 2009. godine radi ostvarivanja ciljeva u oblasti poboljšanja položaja dece, mladih i marginalizovanih grupa.

Naša vizija: Mi verujemo u građanstvo u kome deca, mladi i marginalizovane grupe uživaju sva prava koja su im garantovana na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, a motivisani su da aktivno rade na promenama u svojoj lokalnoj zajednici i šire.

Somborski edukativni centar je organizacija koja deluje na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. Tokom dvanaestogodišnjeg delovanja, uspeli smo da izgradimo široku mrežu saradnika u oblasti omladinskog rada, kao i rada sa decom i mladima na svim navedenim nivoima. Jačanje kapaciteta i svoju misiju ostvarili smo kroz članstvo u nekoliko nacionalnih i međunarodnih mreža poput Nacionalne asocijacije omladinskih radnika/ca (NAPOR), Krovne organizacije mladih Srbije (KOMS), Mreže organizacija za decu Srbije (MODS) i Global Network of Religions for Children (GNRC). Pored osnaživanja dece, mladih i marginalizovanih grupa metodama neformalnog obrazovanja i senzibilisanjem lokalne zajednice za unapređivanje njihovog položaja putem društveno odgovornog aktivizma, uključeni smo i u različite participativne procese koji doprinose unapređenju kvaliteta omladinskog rada u Srbiji i kreiranja omladinske politike kako na lokalnom i regionalnom, tako i na nacionalnom nivou.

Više o našem radu možete saznati putem sajta:

↗ www.sec.org.rs

Rad Somborskog edukativnog centra možete pratiti na društvenim mrežama:

- ☆ Facebook: SECsombor
- ☆ Instagram: secsombor
- ☆ Twitter: @SECsombor

